SCENARIO:

Samhällsekonomiskt effektiv och hållbar väghållning i Leksands kommun

Fullmäktigeberedningen för framtidens väghållning | Version 1.0 2026-10-08

Befolkningsstatistiken Leksand 2023-12-30. Källa: SCB

Tätortskod	Tätort	Befolkning 2023-12-31	Landareal i hektar 2023	Befolknings-täthet 2023-12-30
2029TC106	**Leksand** (Från Lima Romma)	**6 505**	956	680
2029TB105	**Insjön**	**2 110**	386	547
2029TB107	**Siljansnäs**	**1 297**	464	279
2029TB108	**Tällberg Plintsberg**	**933**	589	158
2029TB104	**Häradsbygden**	**713**	201	354
2029TB109	**Västanvik** Karlsarvet Grytnäs	**516**	244	212
2029TB102	**Djura Fors**	**382**	125	305
2029TB103	**Hjortnäs och Sunnanäng**	**341**	215	159
2029TB101	**Alvik Almo**	**315**	168	188
82%	***TÄTORT***	***13 112***		
Småortskod	**Småort**	**Befolkning 2023-12-31**	**Landareal i hektar 2023**	**Befolknings-täthet 2023-12-30**
2029SB122	**Heden, Åkersbodarna**	**168**	62	273
2029SB134	**Rönnäs**	**160**	106	150
2029SB132	**Sätra (Åls distrikt)**	**145**	40	362
2029SB127	**Styrsjöbo**	**125**	75	167
2029SB125	**Ytterboda o Överboda**	**123**	91	135
2029SB117	**Bergsäng**	**109**	119	92
2029SB131	**Ål-Kilen**	**109**	36	303
2029SB124	**Hjulbäck**	**107**	78	138
2029SB116	**Torrberg**	**86**	46	186
2029SB117	**Sjugare**	**71**	30	235
2029SB129	**Söder Rälta**	**67**	26	260
2029SB132	**Sätra (Leksands distrikt)**	**61**	46	133
2029SB119	**Norr Lindberg**	**51**	33	155
9%	***SMÅORT***	***1 382***		
90,3%	**TÄTORT + SMÅORT**	**14 494**		
9,7%	**Mindre BYAR**	**1 549**		
TOT	**Leksands Kommun**	**16 043**		

Definitioner

Källa: SCB, https://www.scb.se/MI0810 Publicerat 2024-11-28
Statistisk tätort: bebyggelseområde med minst 200 folkbokförda invånare och tät bebyggelse **Statistisk småort: bebyggelseområde med 50 till 199 folkbokförda invånare och med tät bebyggelse**
Befolkning: Befolkning folkbokförd på adress inom statistiska tätorter och statistiska småorter 2023-12-30
Befolkningstäthet: Antal folkbokförda invånare dividerat med tätortens landareal i kvadratkilometer

Tabell 1-2: Folkbokförda Leksandsbor i Tätorter och Småorter i tät bebyggelse. Statistik från SCB 2023-12-30. Definitioner SCB.

Framsidan: Karta från Lantmäteriet med tät bebyggelse i Leksands Tätorter och Småorter inritade.

Baksidan: Tabell 4. Resultat av Folkomröstningen i Leksand 2026

Innehållsförteckning

Kort sammanfattning av Scenariot 3

Scenario: Samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar väghållning i Leksands kommun 4

1. Förberedelser 4

1.1. Leksands kommun fastställer mål och ansvar för utförande av väghållning 4

1.2 Civil beredskap 4

1.3 Klimatanpassning 5

1.4. Genomför en ny oberoende och professionell Besiktning. 5

1.5. Ta fram tillämpbara definitionsbeskrivningar i Leksand – Förslag: 5

1.6. Ta fram nya Regelverk och avtalsmallar 7

1.7 Konsekvensanalys (samhällsekonomi + fördelningsanalys) av 2025-06-01. 8

1.8 Genomföra Riskanalyser och Konsekvensanalyser av scenarier 8

2. Inrätta ett kommunalt väg- och gatukontor 10

2.1 Driv införandet av ny väghållningsorganisation i projektform 10

2.2. Uppgift för Vägkontoret - en effektiv, billig, rättvis och hållbar väghållning. 10

2.3. Uppgift för vägkontoret - att ta fram förslag till en kommunal väghållningsplan ... 10

2.4. Uppgift för vägkontoret - att ta fram redovisningssystem. 10

2.5. Uppgift för vägkontoret: Bygga upp ett system för kompensation 10

2.6 Uppgift för vägkontoret – organisation för inflytande och god dialog 10

3. Kommunalt huvudmannaskap 11

3.1. Kriterier för kommunalt huvudmannaskap 11

3.2. Kommunen undersöker - skynda på kommunalt huvudmannaskap 11

3.3 Leksand, Insjön och Siljansnäs kommunalt huvudmannaskap 11

3.4. Övriga tätorter och småorter samt byar med samlad bebyggelse skall kunna ansöka om omvandling till kommunalt huvudmannaskap. 11

Bilaga 1: Besikta vägarna med vedertagen metod - vidmakthållande underhåll 12

Bilaga 2: Utkast Projektspecifikation 15

Bilaga 3, Regelverk för intagande av enskilda vägar i kommunal väghållning 17

Bilaga 4: Avtalsmall - Intagande av enskilda vägar i kommunal väghållning. 22

Referenslista 25

KORT SAMMANFATTNING AV SCENARIOT

1. Kommunen tar ett helhetsansvar för väghållningen för vägar och vägnät av allmänt intresse, när byar och föreningar så önskar.
2. Implementering i turordning
    2.1 Förändra Nuläget
        - Pausa gärna pågående kontraktskrivande till dess att Kommunens Beredningsgrupp presenterat sina underlag och scenarier till Kommunfullmäktige.
        - Gör en ny, oberoende vägbesiktning för att fastställa faktiskt behov och kostnader för vidmakthållande underhåll (såväl löpande som återställande), reparationer och reinvestering.
        - Inrätta projektorganisationen ”Kommunalt Väg- och gatukontor” och fatta beslut om att göra en långsiktig plan för väghållningen i Leksand.
    2.2 Intagande i kommunal väghållning för de föreningar/byar som så önskar
        - Kommunen och föreningarna/ byarna, tecknar Avtal om Intagande av enskilda vägar i kommunalt utförd väghållning.
        - Kommunen tar över ansvaret för att sköta väghållningen på de vägar där avtal slutits, samt upprättar en långsiktig plan för kommunens väghållning.
        - System byggs upp för att garantera en god dialog mellan föreningar, byar, tätorter, gatukontoret och politiken. Samt för att in natura kompensera byar för tidigare förrättningskostnader.
    2.3 Kommunalt Huvudmannaskap via detaljplaner/PBL
        - Arbetet inleds snarast för kommunens tre största tätorter, Leksands tätort samt Insjön och Siljansnäs.
        - Övriga tätbebyggda områden i tätorter, småorter samt byar med samlad bebyggelse och trafiksystem, kan därefter ansöka om kommunalt huvudmannaskap.
3. Jämförelsetabell

Fråga	**Nuvarande Scenario**	**Scenario Samhällsekonomiskt effektiv och hållbar väghållning**
Vem ansvarar för att utföra Väghållningen?	Ca 80 Samfälligheter med stöd av kommunen och till viss del staten	Kommunens Väg- och gatukontor för merparten av tät bebyggelse, via avtal. Till viss del via staten.
Krav på upprustning?	Fastighetsägarna till minst 50 % med stöd från kommunen och staten	Kommunen tar över ansvaret för upprustningen enligt en långsiktig plan, med stöd från staten
Administrativ börda?	Hög på enskilda ofta ideella krafter i byarna	Låg för byarna, samlat och effektiviserat hos kommunen
Samhällsekonomi?	Splittrade upphandlingar och dyrare på totalen. Effektivitetsförluster.	Stordriftsfördelar ger möjlighet till miljöfördelar och billigare på totalen. Samhällsekonomiska effektivitetsvinster.
Rättvisa?	Stora skillnader mellan olika tätbebyggda områden och om man har utfarten mot allmän väg eller mot byväg. Närheten till vägar med eftersatt underhåll eller inte. mm	Kommunen kan lättare uppfylla Likställighetsprincipen. Kommunallagen 2 Kap. § 3. (sid. 34)

Denna version av scenariot är sammanställd av Peo Nordlöf (V) i fullmäktigeberedningen för framtidens väghållning.

Scenario: Samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar väghållning i Leksands kommun

1. FÖRBEREDELSER

1.1. Leksands kommun fastställer mål och ansvar för utförande av väghållning

Målet för Leksands väghållning är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv, rationell, rättvis och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgare, näringsliv och besöksnäring.

Ansvaren för vägnäten i Leksand och utförandet av väghållningen bör vara rätt avgränsade mellan kommunen, enskilda och staten med hänsyn till vad som kan ge samhällsekonomisk effektivitet, kostnadseffektiv måluppfyllelse och en rationell väghållning. Det skall även uppfattas som rättvist.

- Kommunen bör ha huvudansvar för att utföra väghållningen i tät bebyggelse där vägen ingår i ett trafiksystem som hålls öppet för allmänheten. Samt viktiga förbindelselänkar mellan orter och byar. Med undantag för det övergripande statliga vägnätet.
- Enskilda väghållare bör ha ansvar för att utföra väghållningen på landsbygdsvägar som främst är till nytta för fastighetsägare i vägarnas närhet och ej omfattas av allmänt intresse. Vägar utanför kommunens verksamhetsområde, samt skogsbil-vägar och in- och utfarter till enstaka fastigheter.
- Staten bör ansvara för allmänna vägar på landsbygd och för ett övergripande vägnät i tät bebyggelse.

En renodlad ansvarsfördelning för utförande av väghållningen enligt ovan kan leda till en effektiv och rationell väghållning, ge tydlighet i ansvarsfördelningen samt rättvis kostnadsfördelning mellan den gemensamma kommunen och dess medborgare och näringsliv.

Vidarebearbetning av Trafikverket (2012-10-22), Översyn av väghållaransvar. Samt *Transportpolitikens övergripande mål* (se sidan 32). Se även utdrag ur Kommunallagen sidan 33.

1.2 Civil beredskap

Säkerhetsläget i världen och i vårt närområde genomgår stora förändringar. Därför utgör det sammantagna vägnätet en del i kommunens samhällsviktiga infrastruktur. Ur beredskapssynpunkt bör ansvaret för detta vara centralt (se avsnitt 2) och ha möjlighet till kommunikation direkt med krisledningsnämnd, räddningstjänst och försvarsmakt. Ett kommunalt väg- och gatukontor (se avsnitt 2) kommer ha större möjligheter att trygga vår infrastruktur än cirka 80 samfälligheter/styrelser.

Se även *Krisinformation.se 2026*, om ”höjd beredskap och krig”.

1.3 Klimatanpassning

Klimatförändringarna är ett faktum. Extremväder, med exempelvis skyfall förväntas bli vanligare och mer omfattande i framtiden. Detta ställer höga krav på väghållare, när det gäller klimatanpassningar, vidmakthållande och förebyggande underhåll. Klimatanpassningar och återställande till godkänd vägstandard bör garanteras av en förvaltning med tillräckliga resurser.

> *”Dagens situation: Det enskilda vägnätet i Sverige håller ojämn kvalitet. Varierande tillgång på kunskap och byggnormer leder till höga kostnader, mindre säkra vägar för trafikanter, vägar som ej klarar klimatförändringarna, vägar med sämre bärighet och till sämre underhåll. Detta utgör ett problem för landsbygdens invånare, men också för samhällets beredskap och jord- och skogsbruk som är helt beroende av de enskilda vägarna.”*
>
> Ur *”Nationell strategi för enskilda vägar”,* Riksförbundet enskilda vägar, Sveriges åkeriförbund, Lantbrukarnas riksförbund, Sveaskog, Skogforsk, Skogsindustrierna.

1.4. Genomför en ny oberoende och professionell Besiktning.

Kommunen skall efterhand åtgärda det eftersatta underhåll som skapat underhållsskulder på flera av de 333 km vägar där kommunen ansvarade under perioden 1973 – 1/6 2025. Då underhållsskulderna är ojämnt fördelade beställer kommunen en ny, oberoende och professionell besiktning, som skall ge prislappar och förslag till turordning för vilka vägar, diken och trummor som skall åtgärdas först. Besiktningen bör utföras ungefär som 2003 års besiktning och resultera i Statusklassning, Prislappar, kartpresentation och föreslagen prioriteringsordning.

Förvaltningen kan även lägga till enskilda vägar i besiktningen som ungefär motsvarar de 333 km vägarna. Besiktningen bör genomföras ungefär så som den senaste oberoende besiktningen 2003. Dvs få fram bedömt tillstånd på samtliga berörda vägavsnitt inklusive prisuppgifter för underhåll, återställande underhåll, bärighetsåtgärder och upprustning.

Se Bilaga 1, sidan 12. *Besikta vägarna med vedertagen metod - vidmakthållande underhåll*

1.5. Ta fram tillämpbara definitionsbeskrivningar i Leksand – Förslag:

Avhjälpande Underhåll = Återställande Underhåll: Återställa en väg eller funktion till ett acceptabelt skick

Barmarksväghållning = Sommarväghållning: All drift, skötsel och underhåll av vägar som utförs under barmarkssäsongen (den tid på året då marken är fri från snö och is).

Beläggningsunderhåll: Fräsning och läggning av ny asfalt på slitna vägbanor.

Bärighetsåtgärd: Förstärkning av vägen eller en bro så att den klarar av tyngre fordon och högre axeltryck utan att ta skada eller deformeras

Djupgående underhåll: Åtgärda en väg där underhållsskulden innebär att det inte räcker med beläggningsunderhåll utan att själva vägkroppen måste åtgärdas. Byte av bär- och slitlager. Se även **Reinvestering.**

Drift: Åtgärder som görs för att vägen ska fungera här och nu. (Till exempel att ploga bort snö som nyss har fallit). Sker löpande och ofta årstidsrelaterat.

Drift och Underhåll = Skötsel av väg: innebär att hålla vägnätet i ett sådant skick att vägarna är framkomliga och säkra året om, samtidigt som vägarnas hållbarhet förlängs

Eftersatt Underhåll = Eftersläpande Underhåll = Underhållsskuld: Vägar som har en sådan status att de egentligen skulle ha åtgärdats tidigare. Underhållsåtgärder som är tekniskt och ekonomiskt motiverade att genomföra, men som har skjutits upp på grund av resursbrist eller prioriteringar.

Förbättringsåtgärder: Höja standarden. Exempelvis bärighetsåtgärd så vägen klarar tyngre fordon.

Förebyggande Underhåll: Att förhindra fel innan de uppstår.

Investering: Åtgärder som tillför helt ny funktionalitet eller en helt ny väg (**Nybyggnad**).

Klimatanpassning av väg: Innebär att man anpassar vägnätet så att det tål de förändringar som sker både nu och i framtiden. Exempelvis ökad dimensionering av avvattning och släntstabilisering.

Kommunal drift av enskild väg (eller kommunalt driftövertagande): Innebär att vägen juridiskt sett fortsätter att vara en enskild väg, men att kommunen (via ett beslut eller via ett avtal med vägsamfälligheten) rent praktiskt sköter hela eller delar av väghållningen.

Preventivt Underhåll= Förebyggande underhåll: Planerade och kostnadseffektiva åtgärder på en befintlig väg för att fördröja framtida nedbrytning, bibehålla vägens funktion och förlänga dess livslängd.

Reaktivt Underhåll: Underhållsåtgärder som utförs först efter att ett fel, en skada eller en brist redan har uppstått på väginfrastrukturen. Man agerar i efterhand för att reparera skador, till skillnad från att förebygga dem.

Renhållning av väg: Sopsandning, Borttagande av skräp och smuts, ogräsbekämpning, slåtter och röjning av vägkanter mm

Reinvestering: När en hel väg eller del av väg inte längre kan lappas och lagas så övergår det **återställande underhållet** till en reinvestering. Se även **Djupgående Underhåll**.

Skötsel av väg = Drift och (vidmakthållande) Underhåll. Samlingsnamn för allt drift och underhållsarbete.

Underhåll: Långsiktiga, ofta planerade, åtgärder för att bevara och återställa vägens skick, tekniska värde och hållbarhet över tid.

Upprustning: Vägen genomgår en kombination av större underhållsåtgärder och förbättringsarbeten med syfte att återställa eller höja vägens standard.

Vidmakthållande Underhåll: Alla åtgärder som görs för att bevara, återställa och upprätthålla en vägs funktion och tillförlitlighet. 1. Löpande vidmakthållande = Drift och avhjälpande underhåll. 2. Planerat, återställande och förebyggande underhåll

Vinterväghållning: Snöröjning, halkbekämpning och sandning.

Vägkropp: Det underlag som vägbanan vilar på. Vägbanan kan bestå såväl av den ursprungliga marken som av jord-, grus- och stenmaterial som förts dit från annan plats.

Vägområde: Hela det område som tagits i anspråk för väganläggningen. I vägområdet ingår även banker, slänter, diken, mm.

Återställande underhåll = Avhjälpande underhåll: Återställa en väg eller funktion till ett acceptabelt skick. 1. Akut avhjälpande underhåll. 2. Planerat eller uppskjutet avhjälpande underhåll.

Återta eftersatt underhåll = Åtgärda underhållsskuld

***Se även Bilaga 1 sidan 12**, Besikta vägarna med vedertagen metod - vidmakthållande underhåll*

1.6. Ta fram nya Regelverk och avtalsmallar

Ett nytt regelverk och avtalsmall skall erbjuda alla de drift- och underhållsåtgärder som rekommenderas i Trafikverkets handbok för enskilda vägar. Regelverket skall även utifrån bedömda behov från besiktningen inbegripa: reparationer, klimatanpassning, bärighetsåtgärder och reinvesteringar. Dessa behov skall successivt finansieras och beskrivas i en långsiktig kommunal väghållningsplan.

***Se Bilaga 3, sidan 17.** Regelverk för intagande av enskilda vägar i kommunalt utförd väghållning*

1.6.1 Det nya regelverket utgår från:

Ejeros, Krister et al (2025), Medborgarförslag om vad skötselavtal för Drift och Underhåll av enskild väg i Leksand bör innehålla.

Fändriks, Johan (2025), Regelverk för kommunal väghållning av enskilda vägar

Leksands kommun (2019 reviderat 2026), Regler för kommunalt stöd till enskilda vägar

Leksands kommun (2026-06-09), Regler för kommunalt stöd till upprustning av enskilda vägar

Trafikverket (Publikation 2016:186), Drift och underhåll av enskilda vägar

1.6.2 Arbeta fram nya kriterier för vilka vägar som kan få väghållning eller bidrag

***Se Bilaga 3, sidan 17.** Regelverk för intagande av enskilda vägar i kommunalt utförd väghållning, avsnitt 3.1.1. För att beviljas kommunal förvaltning av väghållningen ska vägen uppfylla något av följande kriterier.*

1.6.3 Den nya avtalsmallen utgår från:

Sveriges kommuner och landsting (2019:3), Väghållningens juridik. Dess bilaga.

Se Bilaga 4, sidan 22. *Avtalsmall - Intagande av enskilda vägar i kommunalt utförd väghållning*

1.6.4 Arbeta fram ett nytt bidragsreglemente och avtalsmall för Bidrag.

Förslag ej framtaget.

För de som är berättigade enligt ovanstående kriterier men föredrar att få kommunalt bidrag istället för att intas i kommunal väghållning tas ett bidragsreglemente och en avtalsmall fram.

Bidraget skall differentieras med utgångspunkt i den genomförda Besiktningen.

Bidragen utformas så att det inte skall framstå som mer lönsamt att ta emot bidrag än att skriva avtal om väghållning med kommunen.

1.7 Gå igenom befintlig Konsekvensanalys (samhällsekonomi + fördelningsanalys) av 2025-06-01, samt bedöma om det behövs en uppdaterad analys.

Se befintlig konsekvensanalys i Nordlöf, Peo (2024:1), Drift- och underhållskostnad för 33 mil samfälld väg i Leksand. Se ***citat och Tabell 3*** *nedan.*
Bedöma om det behövs en ny konsekvensanalys av 2025-06-01?

1.8 Genomföra Riskanalyser och Konsekvensanalyser (samhällsekonomi + fördelningsanalys) av de scenarier som presenteras av beredningen.

Återstår att göra.

Den totala sammanvägda bedömningen av kostnads-båtnadsanalysen visar att det är en kommunekonomiskt olönsam och fördelningsmässigt oriktig åtgärd att omvandla 33 mil samfällda enskilda vägar med kommunalt ansvar för väghållningen till GA med enskild väghållning. En kortsiktig vinst för vår gemensamma kommunkassa äts med råge upp av övriga negativa ekonomiska effekter för vår samlade ekonomi i Leksand, både på kort och längre sikt.
Det framstår som uppenbart att kravet på lönsamhet inte är uppfyllt.

Ur ”Drift- och underhållskostnader för 33 mil samfälld väg i Leksand – kommunekonomisk kostnadsbåtnadsanalys” (Nordlöf 2024)

Kostnadsbåtnadsanalys (KBA) = Samhällsekonomisk kostnads-nyttoanalys = eng. Cost-Benefit Analysis (CBA). Båtnad = Nytta (eng. Benefit)

Nr	Båtnadseffekter vid genomförande av Utredningsalternativet	Vilka som i första hand får båtnadseffekten	Ekonomiska Effekter på kort sikt	Ekonomiska Effekter på längre sikt	Fördelnings mässiga effekter	Kvantifierad i kalkylen
1	Förrättningskostnader GA	Fastighetsägare GA	Negativt	0	Negativa	
2	Vägavgifter Vidmakthållande Underhåll och drift GA	Fastighetsägare GA	Negativt	Negativt	Negativa	Ja
3	Vägavgifter Underhållsskuld Renovering	Fastighetsägare GA	Negativt	Negativt	Negativa	Ja
4	Momskostnader	Fastighetsägare GA	0	0	0	
5	Väghållningens effektivitet och rationalitet - summerat över GA	Fastighetsägare GA	Negativt	Negativt	Negativa	
6	Försäkringseffekten	Fastighetsägare GA	Negativt	Negativt	0	
7	Fastighetsvärdenas utveckling inom GA	Fastighetsägare GA	Negativt	Negativt	Negativa	Indirekt
8	Indirekta effekter på hyror inom GA	Hyresgäster GA	Negativt	Negativt	Negativa	Indirekt
9	Administration, upphandling, juridik GA	Fastighetsägare GA	Negativt	Negativt	Negativa	
10	Ordnad förvaltning GA	Fastighetsägare GA	0	0	0	
11	Markintrång GA	Fastighetsägare GA	0	0	0	
12	Framkomlighet	Trafikanter och transportörer	Negativt	Negativt	0	
13	Tillgänglighet	Trafikanter och transportörer	Negativt	Negativt	0	
14	Olyckor och skador	Trafikanter och transportörer	0	Negativt	0	
15	Gatuavgifter för för att bygga och förbättra kommunala	Fastighetsägare KG	0	Negativt	0	
16	Indirekta effekter på hyror vid kommunala gator.	Hyresgäster KG	0	Negativt	0	
17	Förrättningskostnader GA	Leksands kommun	Negativt	0	Negativa	
18	Utgifter: Minskat tryck på kommunens budget	Leksands kommun	Positivt	Negativt	0	Ja
19	Intäkter: Kommunala fastighetsavgiften, Kommunalskatten, Statsbidrag	Leksands kommun	0	Negativt	0	
20	Momsintäkter	Leksands kommun	0	0	0	

Tabell 3. Konsekvensanalys: Båtnadseffekter vid genomförande av Utredningsalternativet (GA och beslutet om 2025-06-01). Vilka som får effekterna, hur de påverkar ekonomiskt på kort sikt och längre sikt samt fördelningsmässigt. De negativa ekonomiska båtnadseffekterna överväger.
Se förklarande text för alla Effekter i Nordlöf, Peo (2024:1, dnr. KOS 2024/17), Drift- och underhållskostnad för 33 mil samfälld väg i Leksand.
Kvantifierad i kalkylen = återfinns som ekonomiskt beräknat värde i kostnadsbåtnadsanalysen.
Båtnad = Nytta (eng. Benefit).
Kostnadsbåtnadsanalys (KBA) = Samhällsekonomisk kostnads-nyttoanalys = eng. Cost-Benefit Analysis (CBA)

2. INRÄTTA ETT KOMMUNALT VÄG- OCH GATUKONTOR

En god väghållning behövs för både framkomligheten, tillgängligheten och trafiksäkerheten. Det är viktigt att sköta väg- och gatunäten via en effektiv drift- och underhållsstrategi på både beställar- och utförarsidan, så att anslagen kan användas för att ge så mycket underhåll som möjligt per satsad krona. Det finns stordriftsfördelar, samordningsmöjligheter och miljöeffekter att hämta hem för drift- och underhållsverksamheten.

2.1 Driv införandet av ny väghållningsorganisation i projektform

Se bilaga 2, sidan 15. *Utkast till projektspecifikation.*

Björn Forsberg som är entreprenör aktiv i bygg- och projektledningsbranschen och boende i Plintsberg har till oss tagit fram ett utkast till projektspecifikation för hur man skulle kunna genomföra scenariot ”Samhällsekonomiskt effektiv och hållbar väghållning i Leksands kommun”, i projektform.

B M Forsberg Projektstyrning AB: https://www.bolagsfakta.se/5591972541-B_M_Forsberg_Projektstyrning_AB

2.2. Uppgift för Vägkontoret - att utföra, upphandla och administrera en effektiv, billig, rättvis och hållbar väghållning för ett definierat vägnät.

2.3. Uppgift för vägkontoret - att ta fram förslag till en långsiktig kommunal väghållningsplan för ett definierat vägnät. Planen skall antas av Leksands kommunfullmäktige.

2.4. Uppgift för vägkontoret - att ta fram redovisningssystem som gör att man kan redovisa vilken väghållning som genomförts per vägdel.

Kontoret skall minst en gång per år rapportera till Kommunfullmäktige och till respektive partner hur arbetet har bedrivits samt vid behov föreslå eventuella revideringar av den långsiktiga väghållningsplanen-

2.5. Uppgift för vägkontoret: Bygga upp ett system för kompensation för de som fick bekosta förrättningar som Leksands kommun ansökte om under genomförd process.

2.5.1. Kartlägg hur mycket som har betalats i förrättningskostnader inom respektive GA där kommunen ansökte om förrättning.

2.5.2. Inför ett kollektivt avräkningssystem för respektive GA.

Kontoret skall årligen redovisa hur mycket som har lagts på reparationer, klimatanpassning, bärighetsåtgärder och reinvesteringar. OBS ej ordinarie drift- och underhållsåtgärder. När dessa kostnader har passerat invånarnas lantmäterikostnader så skall kommunen anses har kollektivt kompenserat respektive GA, in natura.

2.6 Uppgift för vägkontoret – tillsammans med politiken bygga upp en organisation för att garantera inflytande och möjliggöra en löpande och god dialog med föreningar, byar och tätorter.

Samspelet mellan Byar, Tätorter, Politiken och Vägkontoret skall bygga på transparens (genomskinlighet) och öppenhet.

3. KOMMUNALT HUVUDMANNASKAP

3.1. Kriterier för kommunalt huvudmannaskap tas fram

Förslag till kriterier för kommunalt huvudmannaskap är desamma som föreslås för intagande i Kommunal väghållning. De två första skall tolkas som att det är ett långsiktigt mål att alla Tätorter och Småorter skall ha kommunalt huvudmannaskap och övriga innebär att det kan vara aktuellt med kommunalt huvudmannaskap:

1. Vägen finns i en Tätort i enlighet med SCB tätortsindelning.
2. Vägen finns i en Småort i enlighet med SCB småortsindelning.
3. Vägen utgör en viktig förbindelselänk mellan orter och byar
4. Vägen finns i en fristående samlad bebyggelse inom kommunens verksamhetsområde där väghållningen bedöms vara av allmänt intresse utifrån bedömning som motsvarar den bedömning som görs vid tillämpning av plan-och bygglagen och som ingår i ett vägnät som är tillgängligt för alla.
5. Vägen skall hållas öppen för allmän trafik året om.
6. In- och utfarter till enstaka fastigheter omfattas ej av allmänt intresse.

Även om väger uppfyller något kriterium så kommer en bedömning behöva göras om vägen anses vara av allmän nytta samt om vägen effektivt kan skötas av kommunen.

3.2. Kommunen undersöker hur man kan skynda på införandet av kommunalt huvudmannaskap.

*3.2.1.*Träffa kommuner med planer och genomförande av att successivt ändra huvudmannaskap från enskilt till kommunalt för tät bebyggelse.

Förslagsvis Ljusdal, Ekerö, Halmstad, Båstad.

3.2.2. Inhämta råd och tips från SKR och REV.

3.3 Kommunen tre största tätorter (enligt SCB indelning): Leksand, Insjön och Siljansnäs skall så snabbt som möjligt få infört kommunalt huvudmannaskap med hjälp av Plan- och bygglagen.

3.4. Övriga tättbebyggda områden i tätorter (SCB) och småorter (SCB) samt byar med samlad bebyggelse och trafiksystem, skall därefter om de själva vill, kunna ansöka om omvandling till kommunalt huvudmannaskap.

Vilket Leksands kommun tar ställning till efterhand – *se förslag till kriterier ovan.*

Bilaga 1: Besikta vägarna med vedertagen metod - vidmakthållande underhåll

Vad innebär en besiktning av vägar?

- En besiktning av vägar är en process där experter granskar och bedömer vägarnas skick och säkerhet. Detta görs för att säkerställa att vägarna är i god kondition och uppfyller de nödvändiga standarderna för att garantera trafiksäkerheten.

Varför är det viktigt med regelbunden besiktning?

- Regelbunden besiktning av vägar är avgörande för att förebygga olyckor och säkerställa en säker trafikmiljö. Genom att identifiera och åtgärda eventuella problem i tid kan man undvika större skador och förbättra hållbarheten på vägarna.

Hur går en besiktningsprocess till?

- En besiktningsprocess av vägar utförs av kvalificerade ingenjörer och tekniker som noggrant granskar olika aspekter av vägarnas skick. Det kan inkludera bedömning av slitaget på beläggningen, mätning av vägens geometri samt kontroll av skyltning och siktavstånd.

Vad görs med resultaten av besiktningen?

- Efter att besiktningen är genomförd sammanställs en rapport som innehåller alla observationer och eventuella rekommendationer för förbättringar. Denna rapport används sedan som underlag för att planera och genomföra nödvändiga åtgärder.

Besiktning av vägar – *En grundläggande guide*: https://lokalrenovering.se/besiktning-av-vagar-en-grundlaggande-guide/

Nordlöf, Peo (2024:1, dnr KOS 2024/17), *Drift- och underhållskostnad för 33 mil samfälld väg i Leksand* https://peo-nordlof.webnode.se

SWECO och Leksands bostäder o Leksands kommun (2003), *Besiktning av Leksands vägar.* *Microsoft PowerPoint - STATUS_VÄGNÄT_2003 - Kompatibilitetsläge*

SWECO VIAK (2004-06-18), *Inventering och status på befintligt vägområde.* PM 2_Inventering_2003 pm.doc

Sveriges kommuner och regioner (2019:1), *Bära eller brista – Handbok i tillståndsbedömningar av belagda gator och vägar.* ISBN: 978-91-7585-802-9 Bära-eller-brista.pdf

Trafikverket (2014-07-01), *KRAV Bedömning av grusväglag.* TDOK 2014:0135 https://trvdokument.trafikverket.se/Versioner.aspx?spid=39&dokumentId=TDOK%202014%3a0135

VTI (2025-08-11), *Bedömning av grusväglag.* https://www.vti.se/tjanster/vagmatningar/bedomning-grusvaglag

VIDMATHÅLLANDE UNDERHÅLL

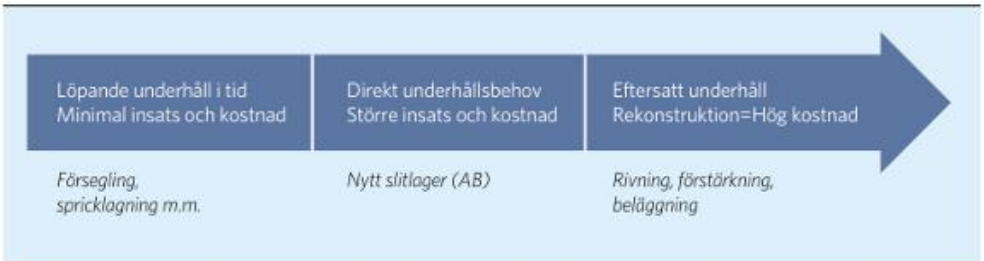
Det är nästa alltid så att förebyggande underhåll blir betydligt enklare och billigare än REAKIVA ÅTGÄRDER på en väg som redan passerat ett kritiskt stadium i sin nedbrytning.

När man väl ser sprickbildning tydligt i ytan har försvagningen redan gått mycket långt och en stor del av vägens bärande förmåga har gått förlorad. Sprickorna medför också att risken för hål och stensläpp ökar dramatiskt.

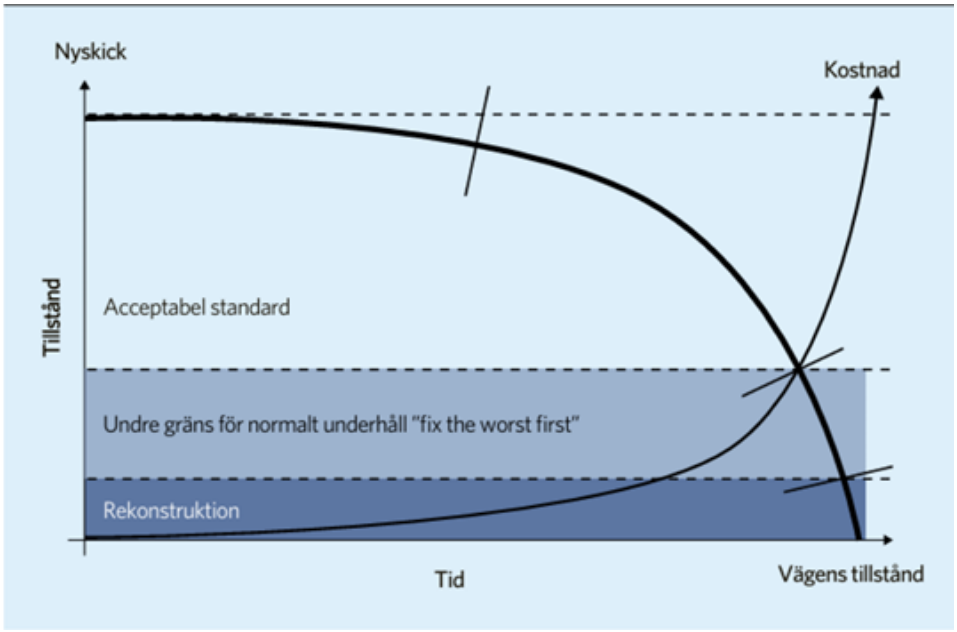
Kostnaden för underhåll förändras ju sämre vägens tillstånd blir. Vid en viss gräns måste vägen rekonstrueras på djupet. En sådan rekonstruktion är betydligt mer kostsam jämfört med att sätta in underhållsinsatser i rätt tid.

Från såväl samhällsekonomisk som kommunalekonomisk synpunkt är det angeläget att undvika framtida höga reparationskostnader.

Sveriges kommuner och landsting (2016), *Skulden till underhåll. Det kommunala underhållsbehovet för gator, broar och belysning*. ISBN/Bestnr: 978-91-7585-446-5. SKL
SKL Skulden till underhåll

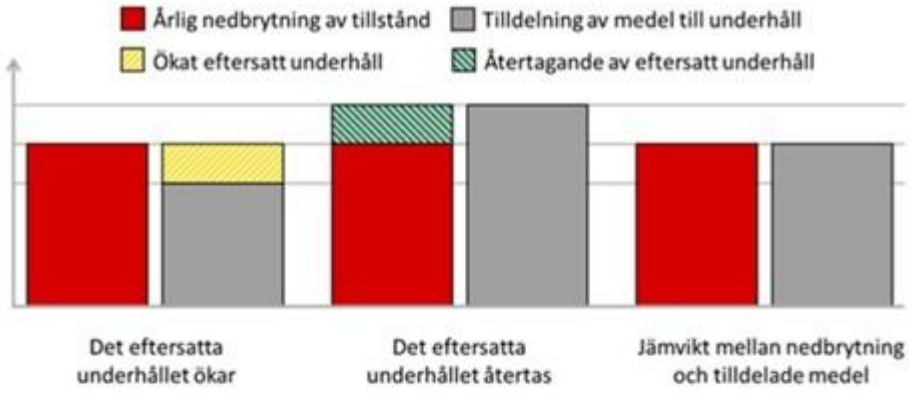
Figur: Exemplifiering av skillnad mellan förebyggande-, reaktivt- och eftersatt underhåll.

Figur: Vägs generella nedbrytning och den relaterade ungefärliga åtgärdskostnaden.

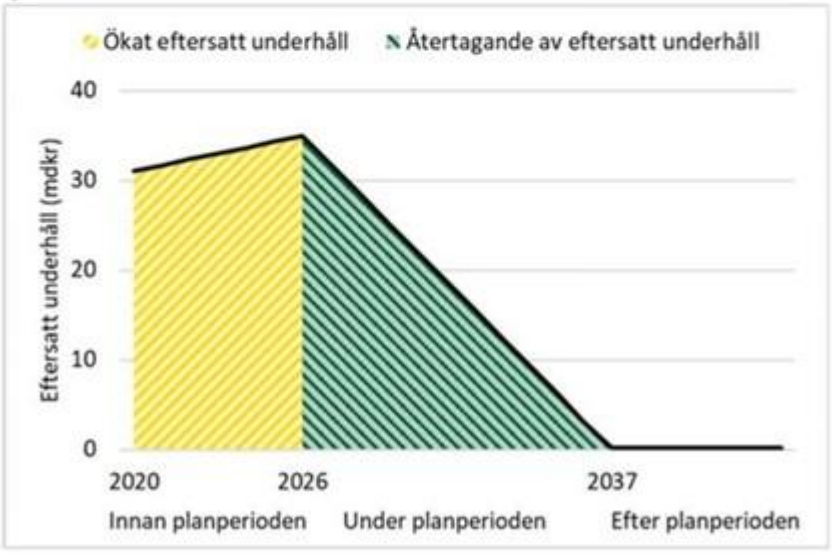
Trafikverket (2025:3), *Återta eftersatt underhåll i Vidmakthållande Väg: Underlagsrapport till nationell plan för transportinfrastrukturen 2026 - 2037.* Publikation 2025:113.
[Vidmakthållande Väg - Underlagsrapport till nationell plan för transportinfrastrukturen 2026–2037]

Schematisk figur – eftersatt underhåll

Figur 1 Schematisk figur som beskriver underhållets nivå och dess påverkan på det eftersatta underhållet.

Schematisk figur – återtagande av eftersatt underhåll under planperioden

Figur 2 Schematisk figur som beskriver planförslagets återtagande av det eftersatta underhållet.

Schematiska figurer: Från Nationell plan för transportinfrastrukturen 2026 – 2037. Visar hur Trafikverket successivt under en tolvårsperiod fått i uppdrag att år för år åtgärda de statliga vägar som har en underhållsskuld på grund av eftersatt underhåll.

Bilaga 2: Utkast Projektspecifikation

VÄGEN TILL KOMMUNAL VÄGHÅLLNING AV ENSKILDA VÄGAR.

UTKAST

1. Bakgrund och beskrivning

Dokumentet avser att beskriva uppbyggnaden av en kompetent organisation för väghållning av enskilda vägar och på sikt en övergång till kommunalt huvudmannaskap.

2. Projektomfång

En systemstrategi för att genomföra övergången på ett för byarna / fastighetsägarna acceptabelt sätt.

3. Övergripande krav

Befintliga bystrukturer skall bevaras.

- D.v.s Fastigheterna ska inte anpassas till vägutformning/ dimensionering utan vägutformningen/ dimensioneringen ska anpassas till byvägarna / fastigheterna.

Vägarna skall besiktigas, av oberoende part, med mål att kunna göra en planerad genomförandeplan för underhåll och upprustning.

En genomförandeplan ska utarbetas med ett långsiktigt mål för att ha en väl dimensionerad infrastruktur i kommunen.

En central och kompetent organisation ska etableras för en ekonomisk och effektiv hantering.

- Ett modernt uppföljningssystem för ekonomi och upprustnings- / skötselåtgärder.
- Personal med kunskap om produktionsplanering.
- Upphandlingskompetens för anläggningsuppdra/ vägunderhåll.
- Ledande personal med vägbyggnadskompetens.
- Yrkespersonal för ev. egenregiarbeten.

4. Delmål

Uppbyggnad av **En** central organisation med ansvar för en hållbar infrastruktur av enskilda- och kommunala vägar i Leksand, finansierat genom fastighetsavgift och kommunalskatt.

5. Påverkade parter

- Innevånare i kommunen får fortsatt tillgång till möjlighet att trafikera infrastrukturen i kommunen
- Turister/ turistnäringen får tillgång till turistmål utanför allmän väg.
- Kommunen får rådighet över infrastrukturen för framtida samhällsutveckling.
- Den kommunala likställighetsprincipen upprätthålls.

6. Påverkade affärsprocesser

Pågående uppbyggnad av samfällighetsföreningar och avtalstecknande avbryts och väghållningen återtas av kommunen i enlighet med 1972 års beslut. Parallellt påbörjas en process för att på **lång sikt** genomföra kommunalt huvudmannaskap för infrastrukturen i Leksand..

7. Specifika uteslutningar från omfång

- Gårdsinfarter
- Skogsbilvägar
-

8. Implementeringsplan

Dialog med företrädare för byarna och kommun påbörjas.

Inventering av de vägar som blir aktuella för kommunal väghållning.

- Vägar som ligger inom samfälld mark s:xx
- Vägnamn/ lokaliseringsnamn
- Vägnummer
- Vägstandard/ åtgärdsbehov
    - Vägöverbyggnad
    - Dräneringsbehov / dikesrensning
    - Vägtrummor
    - Trafikskyltning
    -
- Statligt driftbidrag kontoförs med bidrag och utgifter per vägnummer.

Information till innevånare i "Leksandsbladet", kommunens hemsida, mm

9. Övergripande tidslinje/schema

Omgående avslut av pågående uppbyggnad av samfällighetsföreningar.

Genomförande av en ekonomisk konsekvensanalys för att påvisa den ekonomiska påverkan en överföring av väghållningen till 40 -60 byorganisationer ger på den enskildes privatpersonens ekonomi

Genomförande av en ekonomisk konsekvensanalys av överföring av väghållningen till 40 -60 byorganisationer.
- Vad ger det för påverkan på den enskilde privatpersonens ekonomi. Kostnad + moms kontra skattefinansiering
- Engagemang av 200-300 lekmän i byorganisationer.
- Ostrukturerad infrastruktur.

Kommunens väghållningsansvar för enskilda vägar förlängs tills kommunalt huvudmannaskap genomförts.

Inventering av företrädare för byarna.

- Vägföreningar
- Byföreningar
- SFF
-

Bilaga 3, Regelverk för intagande av enskilda vägar i kommunalt utförd väghållning

1 Kommunal väghållning av enskilda vägar

Leksands kommun kan åta sig väghållningen av enskilda vägar genom avtal med väghållningsorganisation som förvaltar enskild väg med allmännytta inom kommunen. Förutsättningarna för detta redovisas nedan.

Syftet med kommunal väghållning är att ge en effektiv och rättvis förvaltning av kommunens infrastruktur med allmänt intresse.

2 Väghållningsorganisation

Med väghållningsorganisation (nedan Väghållningsorganisation) avses väg som förvaltas genom delägarförvaltning, samfällighetsförening eller annan säkrad juridisk rätt till vägområdet. Exempel på sådana är:

- Gemensamhetsanläggning med delägarförvaltning eller samfällighetsförening
- Frivillig väghållningsorganisation med juridisk rätt till vägområdet
- Enskild väghållare

3 Ramarna för kommunal väghållning

Kommunen upprättar årligen en väghållningsplan och avsätter en budget för denna.

Planen omfattar de gator och vägar där kommunen har huvudmannaskap, samt de gator och vägar där kommunen har skötselavtal med enskilda väghållare om intagande i kommunal väghållning.

Trafikverkets råd och riktlinjer är vägledande för hur kommunen utför Väghållning.

Vägledande för Drift och underhåll av enskilda vägar som kommunen sköter skall även vara aktuell version av Trafikverkets publikationer ”Drift och underhåll av enskilda vägar” samt ”Handbok Projektering och byggande av enskilda vägar”.

Väghållningen av enskilda vägar med avtal ska utföras enligt samma principer för väghållning som kommunen tillämpar för gator och vägar där det är kommunalt huvudmannaskap.

Leksands kommuns ”Anvisning för grävning i gator, vägar och allmän mark” gäller för berörda vägar.

3.1 Vägorganisationer som kan erhålla avtal om kommunal väghållning

Väghållningsorganisation som förvaltar enskild väg som är av allmänt intresse kan ansöka om kommunal väghållning.

3.1.1 För att beviljas kommunal förvaltning av väghållningen ska vägen uppfylla något av följande kriterier:

1. Vägen finns i en Tätort i enlighet med SCB tätortsindelning.

2. Vägen finns i en Småort i enlighet med SCB småortsindelning.

3. Vägen utgör en viktig förbindelselänk mellan orter och byar

4. Vägen finns i en fristående samlad bebyggelse inom kommunens verksamhetsområde där väghållningen bedöms vara av allmänt intresse utifrån bedömning som motsvarar den bedömning som görs vid tillämpning av plan-och bygglagen och som ingår i ett vägnät som är tillgängligt för alla.

5. Vägen skall hållas öppen för allmän trafik året om.

6. In- och utfarter till enstaka fastigheter omfattas ej av allmänt intresse.

Även om väger uppfyller något kriterium så kommer en bedömning behöva göras om vägen anses vara av allmän nytta samt om vägen effektivt kan skötas av kommunen.

3.1.2 Övergångsregler

Alla enskilda vägar där kommunen före 2025-06-01 ansvarat för utförande av Väghållningen (cirka 33 mil väg) kan ingå i avtal mellan enskilda väghållare och kommunen. Dessa vägar erbjuds att ingå i Avtal direkt och utan någon egenfinansierad upprustning.

4 Drift och underhåll

- Vinterväghållning Snöröjning
  - o Halkbekämpning
  - o Svallisrivning, ishyvling
  - o Upptining av frusna vägtrummor
- Barmarksrenhållning inkl. Sandsopning (belagd väg)
- Dikesrensning och dikesslåtter, en gång per år
- Rensning av trummor
- Hyvling eller sladdning (grusväg) 1 - 2 ggr per år
- Bombering av vägytan
- Dammbindning (grusväg)
- Beläggningsunderhåll
- Reparation av mindre skador; lappning och potthålslagning
- Skötsel, underhåll och utplacering av trafikanordningar (såsom vägmarkeringar, vägmärken och trafiksignaler)
- Drift av befintlig gatubelysning (underhåll och förnyelse samt elförsörjning)

5. Vidmakthållande och Förebyggande Underhåll

Vidmakthållande och Förebyggande Underhåll sker enligt plan och utifrån avsatt budget. Rekommenderade intervall för åtgärder listas nedan. Bedömning av behov görs innan utförande utefter återkommande besiktningar av vägarna.

- Grusning
- Dikning
- Förstärkning av bärigheten
- Punktåtgärder för att öka trafiksäkerheten
- Utbyte av vägtrummor samt anpassning av trumdimensioner (klimatsäkring)
- Grusväg, nytt slitlager minst vart 5:e år
- Grusväg, omdikning vart 5:e år
- Belagd väg, ny beläggning minst vart 25:e år
- Belagd väg, omdikning vart 10:e år
- Reparationer som återställer vägens funktionalitet

5.1 Prioritering av underhållsåtgärder

Vid prioritering av underhållsåtgärder skall hänsyn tas till nedanstående faktorer:

Om åtgärden ingår i kommunens väghållningsplan

Om vägen erhåller statsbidrag

Om vägen har höga trafikflöden

Om vägen har hög andel genomfartstrafik

Om vägen leder till allmännyttiga inrättningar

Om åtgärden avser att: o tillskapa eller förbättra

vändmöjlighet, centrala uppsamlingsplatser,

mötesplatser med flera åtgärder för att trygga samhällsnyttiga verksamheter

höja trafiksäkerheten, främst för oskyddade trafikanter

samordna upprustning eller förbättring av den enskilda vägen med anslutande åtgärder som kommunen ska vidta

åtgärda brister (framkomlighet) som påtalats av blåljusmyndigheter eller kommunens driftorganisation

åtgärda brister som bedöms medföra allvarliga risker

åtgärda brister som har noterats av Trafikverket på vägar med statsbidrag

6 Standardhöjningsåtgärder och nyproduktion

Standardhöjning av väg beslutas politiskt och införs i kommunens väghållningsplan.

I kommunens åtagande enligt detta avtal ingår inte byggande av väg. Till byggande av väg räknas nyanläggning och ombyggnad av väg till väsentligt högre funktionalitet.

Initiativ till att föreslå väsentlig standardhöjning av väg kan göras av både kommunen och enskilda väghållare. Kan omfatta exempelvis breddning, övergång från grusväg till asfaltsbelagd väg eller anläggande av ny vändplats. Införande och finansieringsbeslut av sådant initiativ görs i kommunens väghållningsplan via politiskt beslut.

Enskilda väghållare som på egen hand skulle vilja genomföra åtgärder på vägar där de är huvudman kan på egen hand bekosta och utföra detta. Godkännande av kommunen behöver inhämtas då dessa åtgärder kan innebära ändrade förutsättningar för kommunens väghållning.

I de fall kommunens regelverk för väghållning kräver standardhöjningar som exempelvis vändplaner, mötesplatser, dikning etc. ansvarar kommunen för finansiering och genomförande. Om detta innebär att omförrättningskostnader uppstår för Lantmäteriet, ansvarar kommunen för Lantmäteriets kostnader.

7 Kommunal väghållningsplan

Leksands kommun upprättar en politiskt fastställd långsiktig väghållningsplan. Som vid behov kan revideras.

Planen omfattar de gator och vägar där kommunen har huvudmannaskap, samt de gator och vägar där kommunen har avtal med enskilda väghållare om intagande i kommunal väghållning De åtgärder som utförts och uppstådda kostnader hålls redovisade, med hänvisning till beslut som tagits.

8 Besiktning

Vägarna besiktigas av enskilda väghållare och kommunen tillsammans, vart 5:e år eller efter påkallat behov av någon part. Påtalade åtgärdsbehov protokollförs och överenskomna åtgärdsbehov överförs därefter till kommunens väghållningsplan.

Statsbidragsberättigade vägar besiktigas av Trafikverket, kommunen och enskilda väghållare tillsammans, vart 5:e år. Av Trafikverket påtalade åtgärdsbehov protokollförs och överförs därefter till kommunens vägunderhållsplan. (Se även under rubrikerna Statsbidrag och Avtalens giltighetstid).

I det fall tvist uppstår mellan kommunen och enskilda väghållare avseende besiktning av enskild väg, har enskilda väghållare rätten att kräva att en opartisk och certifierad besiktningsman genomför vägbesiktningen på kommunens bekostnad

9 Tillgång till vägområde

Avtalet innebär att Leksands kommun får full tillgång till vägområdet.

Kommunen ansvarar i samverkan med väghållningsorganisationen för att det i samband med driften och underhållet av vägområdet finns dokumenterade avtal eller ledningsrätter som redovisar ledningars belägenhet i syfte att förhindra skada vid åtgärder i vägområdet.

10 Statsbidrag

Enskilda väghållare överlåter under avtalstiden erhållna statsbidrag för väghållningen till kommunen samt bemyndigar kommunen att uppbära statsbidragen.

Kommunen ansvarar för att statsbidrag söks samt bevakar förändringar i bidragssystemet. Kommunen skall årligen redovisa till enskilda väghållare hur statsbidragen använts på avsedd vägsträcka.

11. Ansvar

Kommunen svarar under avtalstiden för trafiksäkerheten och för att erforderliga åtgärder vidtas från trafiksäkerhetssynpunkt och åtar sig ansvaret för eventuella skador på person och egendom som kan uppkomma till följd av bristande trafiksäkerhetsåtgärder eller försumlighet i väghållningsutförandet.

12. Beslut

Leksands kommun avgör via delegation vem/vilka som får teckna för kommunen.

Kommunens beslut delges Väghållningsorganisationen skriftligen via e-tjänst till angiven mejladress.

13. Avtalens giltighetstid, byte av huvudmannaskap och hantering av eftersatt underhåll

Avtalen gäller tillsvidare och förnyas vart 5:e år.

När enskild väg med avtal byter enskilt huvudmannaskap till kommunalt huvudmannaskap, upphör detta avtal automatiskt att gälla samtidigt som vägen/gatan blir kommunal.

Om Kommunen vill säga upp avtalen kan de göra det efter politiskt beslut under förutsättning att själva frånträdet sker först efter ett mellanliggande kommunalval och att en oberoende besiktning har genomförts. Kommunen bekostar i ett sådant fall nödvändiga underhållsåtgärder innan överlämning till enskilda väghållare, om det visar sig att vägen är i eftersatt underhåll.

Om kommunen sagt upp avtalet och ny anläggningsförrättning erfordras med hänsyn till ändrade förhållanden, åtar sig kommunen att ansöka om och bekosta en sådan förrättning.

Om enskilda väghållare vill säga upp avtalet för att anlita annan utförare av Drift och Underhåll än kommunen, överenskommes uppsägningstiden, eller om det är tvistigt, ett år

Bilaga 4: Avtalsmall - Intagande av enskilda vägar i kommunalt utförd väghållning.

Parter:

1/ X-vägförening/vägsamfällighet/samfällighetsförening, nedan kallad föreningen, organisationsnummer:
Adress:
tfn
E-post:

2/ Leksands kommun, nedan kallad kommunen,
Torget 5, Leksand,
Tele. 0247–80000.
Epost:

Saken: Väghållning

§ 1 Föreningens uppgifter

Föreningen är huvudman för (kryssrutor)

o Vägar
o GC-vägar
o Belysning
enligt utlåtande/anläggningsbeslut meddelat 20..-..-.. av länsstyrelsen/lantmäterimyndigheten/domstol.

Stadgar har fastställts20..-..-...

§ 2 Utgående statsbidrag till föreningen
Föreningen erhåller bidrag från Trafikverket för följande vägar som ingår i föreningens förvaltning, Trafikverkets littera:
1. _____

2. _____

3. _____

§ 3 Kommunens åtagande
Kommunen åtar sig utförande av väghållning utan annat krav på ersättning än som anges i § 5 Uppbärande av statsbidrag.
I åtagandet ingår Kommunalt utförd väghållning för enskilda vägar enligt **karta bilaga 1**.

Kommunens åtagande omfattar de åtgärder som beskrivs i **bilaga 2 Regelverk för intagande av enskilda vägar i kommunalt utförd väghållning.**

§ 4 Ansvar
Kommunen svarar under avtalstiden för trafiksäkerheten och för att erforderliga åtgärder vidtas från trafiksäkerhetssynpunkt och åtar sig ansvaret för eventuella skador på person

och egendom som kan uppkomma till följd av bristande trafiksäkerhetsåtgärder eller försumlighet i väghållningsutförandet

§ 5 Uppbärande av statsbidrag
Föreningen överlåter under avtalstiden erhållna statsbidrag för väghållningen till kommunen samt bemyndigar kommunen att uppbära statsbidragen. Föreningen befullmäktigar genom detta avtal kommunen att företräda föreningen i alla frågor som berör statsbidraget. Kommunen skall årligen redovisa till den enskilda väghållaren hur statsbidragen använts på avsedd vägsträcka.

§ 6 Standardhöjande åtgärder och nyproduktion
Parterna är införstådda med att i kommunens åtagande enligt detta avtal ingår inte byggande av väg. Till byggande av väg räknas nyanläggning och ombyggnad av väg till väsentligt högre funktionalitet. Sådan standardhöjning och nyanläggning av väg beslutas politiskt och införs och finansieras via kommunens väghållningsplan.
I de I de fall kommunens regelverk för väghållning kräver standardhöjningar som exempelvis vändplaner, mötesplatser, dikning etc. ansvarar kommunen för finansiering och genomförande. Om detta innebär att omförrättningskostnader uppstår för Lantmäteriet, ansvarar kommunen för Lantmäteriets kostnader.

§ 7 Besiktning
Se bilaga 2 Regelverk för intagande av enskilda vägar i kommunalt utförd väghållning.

§ 8 Avtalstid och uppsägning
Avtalet är giltigt från tidpunkten för undertecknandet av avtalet av båda parter och gäller tills vidare och förnyas vart 5:e år.
Om enskild väghållare vill säga upp avtalet, överenskommes uppsägningstiden, eller om det är tvistigt, ett år

Om Kommunen vill säga upp avtalen kan de göra det efter politiskt beslut under förutsättning att själva frånträdet sker först efter ett mellanliggande kommunalval och att en oberoende besiktning har genomförts. Kommunen bekostar i ett sådant fall nödvändiga underhållsåtgärder innan överlämning till enskilda väghållare, om det visar sig att vägen är i eftersatt underhåll.

§ 8 Framtida förvaltning av föreningen
Det åligger föreningen att fortlöpande hålla kommunen informerad om förändringar i styrelsen eller i kretsen av deltagande fastigheter i samfälligheten. Föreningen ska årligen senast fem månader efter räkenskapsårets slut till kommunen lämna:
• årsmötesprotokoll
• ekonomisk redovisning
• firmatecknare, kontaktperson med aktuella kontaktuppgifter
• förändrade förutsättningar (antal fast boende, vägstandard, väglängd etc.) som ligger till grund för Kommunalt stöd
• redovisning av statligt driftbidrag (per vägnummer och vägdel) i förekommande fall.

§ 9 Godkännande m.m.
Detta avtal, som upprättats i två likalydande exemplar.
För Leksands kommun, Trafikingenjör enligt delegation

Ort och datum _____

_____

(Namnförtydligande)

För _____ X –föreningen, enligt årsmötesprotokoll

Ort och datum _____

_____

(Namnförtydligande)

Bilagor

Bilaga 1 Kartbilaga
Bilaga 2 Regelverk för intagande av enskilda vägar i kommunalt utförd väghållning

Referenslista

Boverket (2026), *PBL KUNSKAPSBANKEN – en handbok om plan- och bygglagen.* Webbaserad. https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/

B M Forsberg Projektstyrning AB: https://www.bolagsfakta.se/5591972541-B_M_Forsberg_Projektstyrning_AB (Utförligt CV kan efterfrågas från bolaget).

Bygdepartiet (2025-02-01), *Motion angående drift och underhåll av enskilda vägar*. 250210 BYP DRIFT OCH UNDERHÅLL AV ENSKILDA VÄGAR.pdf

Bygdepartiet (2025-02-10 (1)), *Motion angående förrättningskostnader för bildande av gemensamhetsanläggningar*. 250210 BYP FÖRRÄTTNINGSKOSTNADER.pdf

Bygdepartiet (2025-02-10 (2)), *Motion angående kommunalt huvudmannaskap.* 250210 BYP Motion om kommunalt huvudmannaskap.pdf

Boverket, *Egenskapsbestämmelser om huvudmannaskap*: Egenskapsbestämmelser Huvudmannaskap - PBL kunskapsbanken - Boverket

Gatukostnader: Gatukostnader - PBL kunskapsbanken - Boverket

Huvudmannaskap och planbestämmelser: Huvudmannaskap och planbestämmelser - PBL kunskapsbanken - Boverket

Användning av allmän plats: Användning av allmän plats - PBL kunskapsbanken - Boverket

Kommunens rätt att lösa in mark: Kommunens rätt att lösa in mark - PBL kunskapsbanken - Boverket

***Rätt att kräva inlösen*:** Rätt att kräva inlösen - PBL kunskapsbanken - Boverket

Byarnas viljeförklaring (2022), *Viljeförklaring rörande ansvaret för Leksands byvägar*. Microsoft Word - Viljeförklaring, från möteet 22 juni i Tibble bystuga.doc

Dalman, L, Persson, G, & Wikell, S (2025), *Kommunallagen: med kommentarer och praxis* (7 uppl.) Adda.

Ejeros, Krister et al (2025), *Medborgarförslag om vad skötselavtal för Drift och Underhåll av enskild väg i Leksand bör innehålla.* Drift och underhållsavtal i Leksand Medborgarförslag-3.pdf

Danielsson Håkan (2008), *Framtida väghållningsansvar i Leksand*. SWECO VIAK AB. Uppdragsnummer 159062000. Leksandsbostäder AB. Microsoft Word - RA_FRAMTIDA VÄGHÅLLNINGSANSVAR_1.0

Fändriks, Johan (2025), *Regelverk för kommunal väghållning av enskilda vägar*. Regelverk för kommunal väghållning av enskilda vägar

Fändriks, Johan (2024-01-12), *Motion från Bygdepartiet om enskilda vägar.* Bygdepartiets motion om enskilda vägar.pdf

Gunnarsson, Tobias (2015), *Kommunalt övertagande av huvudmannaskap för allmän plats.* Lunds Tekniska högskola. Microsoft Word - Exjobb enligt mall 05-04.docx

Härjedalens Kommun (2026), *Granskning av överlämning av vägskötsel.* Azets. Granskning av överlämning av vägskötsel

Knutsson, Douglas (2025), *Balans på slak lina – En rapport om hur otydlighet kring resurssättning i den nationella och kommunala ekonomin påverkar välfärdens verksamheter.* Kommunal. https://www.kommunal.se/nyhet/balans-pa-slak-lina-ny-rapport-om-valfardens-finansiering

Kommunal (2019), *Skatteväxling för välfärden – ett idéprogram.* https://www.kommunal.se/valfardsskatt

Kristdemokraterna (2023-04-20), *Motion Översyn av vägarnas huvudmannaskap i hela kommunen.* Motion om översyn av vägarnas huvudmannaskap i hela kommunen

Kristdemokraterna (2023-04-20), *Motion om Ytterligare tid för avtalstecknande med kommunen.* Motion om ytterligare tid för avtalstecknande med kommunen

Kristdemokraterna (2024-09-11), *Motion om Återkallande av vissa lantmäteriförrättningar.* 240911 KD Motion om återkallande av vissa lantmäteriförrättningar.pdf

Krisinformation.se (2026) Höjd beredskap och krig - Krisinformation.se

Kummu, Markus (2022-11-24), *Motion om vägfrågan, Vänsterpartiet Leksand.* Vänsterpartiets motion om vägfrågan.pdf

Lag (1973:1150) *om förvaltning av samfälligheter*. https://lagen.nu/1973:1150

Lantmäteriet (2025-01-13), *Förrättningskostnader Leksand.* LM AL-förrättningar Leksand 2025 01 13.pdf

Lantmäteriet (2024-01-03), *Handbok AL – Anläggningslagen.* Lantmäteriet Division Fastighetsbildning. https://www.lantmateriet.se/globalassets/om-lantmateriet/rattsinformation/handbocker/handbok-al.pdf

Lantmäteriet och Leksands kommun (2018-05-21), *Minnesanteckningar från planeringsmöte om förrättningsärende W18272.* Minnesanteckningar_180521_möte_med_Leksands_kommun_ärende_W18272.pdf

Lantmäteriet och Leksands kommun (2018-12-07), *Ansökan om vägförrättning W19272 (inklusive val för förrättningskostnaderna).* Ansökan.pdf

Leksands kommun (2026-06-09), *Regler för kommunalt stöd till upprustning av enskilda vägar.* Dnr. 2016/716 Rapport

Leksands kommun (2026-02-22) *Fullmäktigeberedning Framtidens väghållning Nulägesbeskrivning.* Dnr: KOS 2025/1495 Fullmäktigeberedning Framtidens väghållning

Leksands kommun (2026), *Utkast 1 – Avtal om Kommunalt stöd för enskild väg (1).* AVTALSMALL UTKAST 1.pdf

Leksands kommun (2026), *Utkast 2 – Avtal om Kommunalt stöd för enskild väg (2).* AVTALSMALL UTKAST 2.pdf

Leksands kommun (2026-09-04), *Information till dig som är med i en vägförening.* Brev Dnr: KOS 2026/1069 Information till vägföreningar i Leksands kommun

Leksands kommun (2026-03-11), *Svarsbrev Ansökan om alternativ vägorganisation.* Dnr 2026/197. Svarsbrev ansökan om kommunalt stöd till enskilda vägar i Västannor-Smendby 2026-03-11.pdf

Leksands kommun (2025:1), *Mailkonversation gällande Enskilda vägar, återkoppling organisationsfrågor och tolkning av Lag (1921:299) om förvaltning av bysamfälligheter och därmed jämförliga samfällda ägor och rättigheter.* VESTERLINS OM BYSAMFÄLLIGHET BILDAD ENLIGT ÄLDRE LAG-5.pdf

Leksands kommun (2025:2), *Regelverk för kommunalt stöd till enskilda vägar*. Dnr: 2016/716. Regelverk kommunalt stöd

Leksands kommun (2025:3), *Regler för kommunalt stöd till upprustning av enskilda vägar*. Dnr: 2016/716. Regler kommunalt stöd upprustning

Leksands kommun (2024), *Årsredovisning 2024*. Årsredovisning Leksands kommun 2024.pdf

Leksands kommun (2022), Kommunfullmäktige 2022-06-27 §57 *Upphörande av Leksands kommuns skötsel av enskilda vägar*. Upphörande av Leksands kommuns skötsel av enskilda vägar Kf 2022-06-27 § 57.pdf

Leksands kommun och Leksands bostäder (2021-04-30), *Anvisning för grävning i gator, vägar och allmän mark*. Grävanvisning 2021-04-30

Leksands kommun (2019 reviderat 2026), *Regler för kommunalt stöd till enskilda vägar.* Antagna av KF 2019-06-12 § 37. Reviderat KF 2026-06-29 § 49 PM

Leksands kommun (2017-12-11), *De enskilda vägarna i Leksands kommun – delbeslut om ansökan om lantmäteriförrättning (rätten att tacka nej till förrättning) samt Förändring av huvudmannaskapet för vägar i norra Leksands tätort*. De enskilda vägarna i Leksands kommun - delbeslut om ansökan om lantmäteriförrättning, Förändring av huvudmannaskap för vägar i norra Leksands tätort Ks 2017-12-11 § 177 och § 178.pdf

Leksands kommun (2017), *Informationsfilm vägfrågan (rätten att tacka nej till förrättning).* Microsoft Word - Ur filmen Vägfrågan v2.doc

Leksand (2016), *Vägar i Leksands kommun. PDF av 13 ppt bilder.* Informationsmaterial från arbetsgrupp Leksands kommun enligt uppdrag av kommunchef Göran Wigert. Inkl. bedömning av investeringsbehovet. VAGARLEKSANDSKOMMUN.pdf

Leksands kommun (2004), *STATUS_VÄGNÄT_2003. Besiktningen av Leksands vägar. Inkl. beräkning av underhållsskulden*. Microsoft PowerPoint - STATUS_VÄGNÄT_2003 - Kompatibilitetsläge

Leksands kommun, sammanträdesprotokoll (29.12.1972). Dnr 503/72 § 107. *Väghållning. Att fr.o.m 1973 överta den enskilda väghållningen.* KF 1972 med PM.pdf

Ljusdals kommun (2024-09-0203-14), *Strategi för väghållningsansvar.* Strategi för väghållaransvar Ljusdal, antagen KF 2019-06-10 § 84.pdf

Mora Kommun (webb 2026-02-06), *Intagande av enskild väg i kommunalt underhåll.* https://morakommun.se/trafik-och-infrastruktur/trafik-gator-och-parkering/intagande-av-vag-i-kommunalt-underhall.html

Mäklarsmart (2026), *Kommunal fastighetsavgift: En komplett guide.* https://www.xn--mklarsmart-q5a.se/guide/kommunal-fastighetsavgift

Nordlöf, Peo (2026:1*), PM1 Inspel och förslag till möte med fullmäktigeberedningen om framtidens väghållning 2026-03-13.* 260313 PM1 Inspel och Förslag till Beredningen 260313 Peo.pdf

Nordlöf, Peo (2026:2), *PM2 Förslag inför Folkomröstningen. Skillnaden mellan kommunalt huvudmannaskap och intagande i Kommunal väghållning.* 260313 PM2 Inför Folkomröstning Peo.pdf

Nordlöf, Peo (2026:3), *PM3 Revidera Regelverk och Avtal.* 260313 PM3 Revidera Regelverk o Avtal Peo.pdf

Nordlöf, Peo (2026:4), *PM4 Önskemål om nulägesbeskrivningen och förslag till beredningsgruppens beslut till Möte 2.* 260331 PM4 FÖRSLAG TILL BEREDNING 2 Peo.pdf

Nordlöf, Peo (2026:5), *PM5 Förslag till beslut om bordlagda frågor från möte 2 samt önskemål inför möte 4.* 260424 PM5 FÖRSLAG TILL BEREDNING 3.pdf

Nordlöf, Peo (2026:6), *PM6 Inför möte 6, 2026-09-25.* 260925 PM6 Beredningen Peo.pdf

Nordlöf, Peo (2025), *Negativa kostnadseffekter vid privata vägavgifter istället för att betala via skatten. Räkneexempel.* RÄKNEEXEMPEL VÄGAVGIFTER ORÄTTVISARE ÄN SKATT.pdf

Nordlöf, Peo (2024:1), *Drift- och underhållskostnad för 33 mil samfälld väg i Leksand, kommunekonomisk kostnadsbåtnadsanalys.* Dnr KOS 2024/17. https://peo-nordlof.webnode.se 2.5.2 Drift Underhåll Samfällda vägar Leksand.pdf

Nordlöf, Peo (2024:2), *Kapitel 7 2003 års besiktning av Leksands vägar. Drift- och underhållskostnader för 33 mil samfälld väg i Leksand* Dnr KOS 2024/17 2.5.2 Drift Underhåll Samfällda vägar Leksand.pdf https://peo-nordlof.webnode.se'

Nordlöf, Peo (2024-06-03), *Granskningsrapport av "Enskilda vägar i Leksands kommun – Möjligheter för en kommun att bidra till enskild väghållning".* Granskningsrapport Enskilda vägar i Leksands kommun Siljansnäs 3 juni 2024.pdf'

Nordlöf, Peo (2021), *Transportekonomi – termer förklarade på ett enklare sätt: Med engelsk-svensk ordlista.* Trafikverket Publikation 2021:121. Transportekonomi – termer förklarade på ett enklare sätt : Med engelsk-svensk ordlista

Norrköpings kommun (2023), *Kommunalt övertagande från vägförening.* Kommunalt övertagande från vägförening - Norrköpings kommun

Plan- och bygglag (2010:900) https://lagen.nu/2010:900

Regeringens proposition 2007/08:27, *Avskaffad statlig fastighetsskatt, m.m.* Regeringens proposition 2007/08:27

REV Informerar – Riksförbundet Enskilda vägars informationshäfte, *Huvudmannaskapsfrågan.* Kommunalt huvudmannaskap REV.pdf

Riksförbundet enskilda vägar, Sveriges åkeriförbund, Lantbrukarnas riksförbund, Sveaskog, Skogforsk, Skogsindustrierna (2025) nationell-strategi-for-enskilda-vagar.pdf

Riksrevisionen (2022), *Statens finansiering av kommunerna – fördelningen av den kommunala fastighetsavgiften och riktade statsbidrag.* RIR 2022:1. Statens finansiering av kommunerna – fördelningen av den kommunala fastighetsavgiften och riktade statsbidrag

SCB och Lantmäteriet (2023-12-31), *Statistik och Kartor över 9 Tätorter och 13 Småorter, med tät bebyggelse, i Leksands kommun.* TÄT BEBYGGELSE LEKSAND 20231230 2.pdf

SOU 2026:20, *Belägg för broms? Åtgärder för starkare incitament till lägre kommunalskattesatser.* Regeringskansliet. Belägg för broms? - Regeringen.se

SOU 1921:2, *Lag om förvaltning av bysamfälligheter och därmed jämförliga samfällda ägor och rättigheter.* Sveriges riksdag. LAG OM FÖRVALTNING AV BYSAMFÄLLIGHETEROCH DÄRMED JÄMFÖRLIGA SAMFÄLLDAÄGOR OCH RÄTTIGHETER (Statens offentliga utredningar 1921:2) | Sveriges riksdag

SOU 1921:2, *Lag om förvaltning av bysamfälligheter och därmed jämförliga samfällda ägor och rättigheter.* Sveriges riksdag. LAG OM FÖRVALTNING AV BYSAMFÄLLIGHETEROCH DÄRMED JÄMFÖRLIGA SAMFÄLLDAÄGOR OCH RÄTTIGHETER (Statens offentliga utredningar 1921:2) | Sveriges riksdag

SWECO VIAK (2004-06-18), *Inventering och status på befintligt vägområde.* PM 2_Inventering_2003 pm.doc

SWECO och Leksands bostäder o Leksands kommun (2003), *Besiktning av Leksands vägar.* Microsoft PowerPoint - STATUS_VÄGNÄT_2003 - Kompatibilitetsläge

Svegsbygden.se (2026)

19 mars *Väghaveriet i Härjedalen – ett politiskt misslyckande,* Väghaveriet i Härjedalen – ett politiskt misslyckande - Svegsbygdens.se

16 mars *Granskning slår fast: Väghaveriet i Härjedalen – kritikerna fick rätt,* Granskning slår fast: Väghaveriet i Härjedalen – kritikerna fick rätt - Svegsbygdens.se

Svenskt Näringsliv (2024), *Nollställ underhållsskulden – en rapport om varför underhåll av transportinfrastrukturen är viktigt, tillväxteffekter och vad som bör prioriteras.* Nollställ underhållsskulden – En rapport om varför underhåll av transportinfrastrukturen är viktigt, tillväxteffekter och vad som bör prioriteras

Svenskt Näringsliv (2023), *Hur underhållsskulden på Sveriges vägar och järnvägar påverkar näringslivet*. Ramböll; Fredrik Gullberg, Joel Jensen, Sofia Nyström och Hector Catasús. Hur underhållsskulden på Sveriges vägar och järnvägar påverkar näringslivet

Sveriges Kommuner och Regioner (2026), *Ekonomirapporten maj 2026 – Om kommunernas och regionernas ekonomi.* Ekonomirapporten maj 2026

Sveriges Kommuner och Regioner (2025), *Ekonomirapporten oktober 2026 – Om kommunernas och regionernas ekonomi.* Ekonomirapporten oktober 2025

Sveriges Kommuner och Regioner (2023), *Det förstärkta folkinitiativet – Trender och erfarenheter från folkinitiativ och folkomröstningar.* ISBN: 978-91-8047-210-4. https://extra.skr.se/download/18.3e4bda3818beb99b39e1b6f8/1700658546828/Forstarkta-folkinitiativet-2023.pdf

Sveriges kommuner och regioner (2019:1*), Bära eller brista – Handbok i tillståndsbedömning av belagda gator och vägar*. ISBN: 978-91-7585-802-9. Bära-eller-brista.pdf

Sveriges kommuner och regioner (2019:2), *bilaga 1 Underlag för avtal om enskild väghållning, Väghållningens juridik.* ISBN: 978-91-7585-700-8 Väghållningens juridik | SKR Webbfamilj | SKR

Sveriges kommuner och landsting (2019:3), *Väghållningens juridik.* ISBN: 978-91-7585-700-8. Väghållningens juridik | SKR Webbfamilj | SKR

Sveriges kommuner och landsting (2016), *Skulden till underhåll. Det kommunala underhållsbehovet för gator, broar och belysning*. ISBN/Bestnr: 978-91-7585-446-5. SKL Skulden till underhåll

SWESTAT, *Skattekraft*: Kommunerna Med De Rikaste Invånarna i Kronor per Månad (Skattekraft)

Trafikverket (2025:1), *Driftindex Väghållning*. Trafikverkets infrastrukturindex – används av kommuner, regioner och entreprenörer för att göra egna beräkningar.

Trafikverket (2025:2), *Handbok – Statsbidrag till enskild väghållning*. Publikation 2024:176. ISBN: 978 91-8045-383-7. https://trafikverket.diva-portal.org/smash/get/diva2:1937094/FULLTEXT01.pdf

Trafikverket (2025:3), *Återta eftersatt underhåll i Vidmakthållande Väg: Underlagsrapport till nationell plan för transportinfrastrukturen 2026 - 2037.* Publikation 2025:113. Vidmakthållande Väg - Underlagsrapport till nationell plan för transportinfrastrukturen 2026–2037

Trafikverket (2025:4), *Planförslagens samlade effekter: Transportinfrastruktur 2026 – 2037.* Publikation 2025:118. https://trafikverket.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A2017022&dswid=-4016

Trafikverket (2024), *Vilken princip används för väghållaransvarets fördelning?* PRINCIP FÖR VÄGHÅLLARANSVARETS FÖRDELNING.pdf

Trafikverket (2023), *Väghållaransvar – Process för ett förändringsärende. – Vilken princip används för väghållaransvarets fördelning. – Översyn kommunala väghållningsområden*. https://www.trafikverket.se/resa-och-trafik/vag/vem-ansvarar-for-vagen/

Trafikverket (2021), *Handbok Projektering och byggande av enskilda vägar.* Publikation 2021:089 https://trafikverket.diva-portal.org/smash/get/diva2:1547645/FULLTEXT02.pdf

Trafikverket (2019), *Drift och underhåll av enskilda vägar*. Publikation 2019:186. ISBN: 978-91-7225-539-0. https://trafikverket.diva-portal.org/smash/get/diva2:1366067/FULLTEXT02.pdf

Trafikverket (2014-07-01), *KRAV Bedömning av grusväglag*. TDOK 2014:0135 https://trvdokument.trafikverket.se/Versioner.aspx?spid=39&dokumentId=TDOK%202014%3a0135

Trafikverket (2012-10-22), *Översyn av väghållaransvar*. 2013:043 ISBN: 978-91-7467-455-2. https://trafikverket.diva-portal.org/smash/record.jsf?dswid=9413&pid=diva2%3A1363555

Valmyndigheten – *Valmaterial för kommuner:* https://valcentralen.val.se/kommun/valmaterial-for-kommuner

Vesterlins och Leksands kommun (2025), *Mailkonversation om Enskilda vägar och bysamfälligheter enligt Lag (1921:299).* VESTERLINS OM BYSAMFÄLLIGHET BILDAD ENLIGT ÄLDRE LAG-5.pdf

Vesterlins (2025-03-12), *Leksand och de enskilda vägarna (Leksands olika alternativ inför 2025-06-01)*. 20250312 Presentation slutlig

VTI (2025-08-11), *Bedömning av grusväglag*. https://www.vti.se/tjanster/vagmatningar/bedomning-grusvaglag

Vänsterpartiet (2025-05-13), *Motion – Samhällsekonomiskt effektiv väghållning*. 250513 V Samhällsekonomiskt effektiv väghållning.pdf

Värmdö kommun (2017), *Kommunalisering av vägar i Värmdö*. Dnr 2017KS/0535. https://insynsverige.se/documentHandler.ashx?did=1905079

”Transportpolitikens övergripande mål är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet”

- Sveriges Regering och Riksdag -

Funktionsmålet innebär att transportsystemets utformning, funktion och användning ska medverka till att ge alla en grundläggande tillgänglighet med god kvalitet och användbarhet samt bidra till utvecklingskraft i hela landet. Transportsystemet ska vara jämställt, dvs. likvärdigt svara mot kvinnors respektive mäns transportbehov.

- Sveriges Regering och Riksdag-

Hänsynsmålet innebär att transportsystemets utformning, funktion och användning ska anpassas till att ingen ska dödas eller skadas allvarligt, bidra till att det övergripande generationsmålet för miljö och miljökvalitetsmålen nås samt bidra till ökad hälsa.

- Sveriges Regering och Riksdag -

Kommuner och regioner får själva ta hand om angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens eller regionens område eller dess medlemmar.

Kommunallagen 2 kap 1§

Kommunernas engagemang i trafikinfrastrukturen därutöver grundas på den allmänna kompetensen. Inom väghållningsområdet anses kommunerna ha befogenhet inte bara att ekonomiskt stödja enskild väghållning utan också att – närmast på avtalsrättslig grund – ta över skötseln av enskilda vägar, så länge vägarna är av allmänt intresse. Även vägbelysning som är av allmänt intresse anses falla under den kommunala kompetensen.

Sid 64. Kommunallagen – med kommentarer och praxis, sjunde upplagan 2025 Lena Dalman et. al

Kommuner och regioner ska behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat.

Kommunallagen 2 kap. 2 §

FOLKOMRÖSTNINGEN	RÖSTER tot	Procent tot	RÖSTER JA/NEJ	Procent JA/NEJ
Bör kommunen verka för att kunna erbjuda stöd till enskilda vägar enligt gällande rätt, regelverk och avtal?	**7644**	**82,7%**	**7644**	**94,0%**
1. ja, men åtagandet får inte innebära neddragning av kommunal välfärd och/eller skattehöjning	3459	**37,4%**	3459	**42,5%**
2. ja, även om åtagandet innebär neddragning av kommunal välfärd och/eller skattehöjning.	4185	**45,3%**	4185	**51,5%**
3. nej, jag anser att vägs ägare ska stå för kostnaderna.	487	**5,3%**	487	**6,0%**
4. Avstår	1015	11%		
Godkända	9146	98,9%		
Ogiltiga	101	1,1%		
Valdeltagande/ JA eller Nej	9247	**70,3%**	8131	**61,8%**
FOLKINITIATIVETS TEXT: Ska kommunen ansvara för att de enskilda vägarna inom och mellan byarna erbjuds att omgående intas i kommunal väghållning (drift, underhåll, reparationer, och reinvestering) via regelverk och avtal? JA/NEJ				

Tabell 4. Resultat folkomröstningen i Leksand 2026.